

Ruski komunisti vabijo socialiste v enotno fronto

Sporna akcija proti italijanski in nemški intervenciji v španski civilni vojni. Španska ljudska vlada pravi, da je mednarodni nevtralizacijski odbor delno odgovoren za bombardiranje Almerije. Fašisti obnovili napade na Madrid. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Madrid, 5. jun. — Tretja (komunistična) internacionala je razpisa socialistično internacionalno, svojo staro sovražno, naj se ji pridruži v akciji proti Nemčiji in Italiji, ki podpira fašistične upornike v Španiji. Poveljnik uporniške armade v severni Španiji se ubil v letalski nesreči.

Domače vesti

Dva rudarja zasuta v Minnesoti
Ely, Minn. — John Kovač in Anton Kramar sta bila zadnji petek zasuta v rudniku Pioneer "A", 1300 čevljev globoko pod zemljo. Reševalno moštvo je takoj začelo kopati predor do dveh ponesrečenec.

Clevelandske novice

Cleveland, 4. jun. — Rudolf Fibjaš, star 15 let, je zadnji četrtak ptonil v jezeru ob Euclid Beach parku, kjer je s svojim mlajšim bratom lovil ribe. Po nesreči je padel v vodo in ko so ga potegnili na suho, je bil mrtev. Bil je član mladinskega oddelka SN-PJ pri društvu 53 in tu zapuščena starša (oče mu je od Reke, mati pa iz Ilirske Bistrice na Primorskem) in dva brata. — Naglo je umrl rojak John Prhne, star 55 let in doma iz Orehovca pri St. Jerneju na Dolenjskem. V Ameriki je bil 30 let in po poklicu je bil krojač. Tu zapuščena žena, tri sinove, dva brata in sestro.

Dva nova grobova v Penni

Pittsburgh, Pa. — Zadnje dni je tu umrl Mirko Lunarek, star okrog 46 let in rojen v Travniku pri Loškem potoku. Zapuščena družina. — Dalje je umrl Jos. Pogačar, star 57 let in doma iz Begunja na Gorenjskem. V Ameriki je živel 29 let in tu zapuščena žena in šest otrok. Bil je član treh jedrot, med temi tudi SNPJ.

Francoska zbornica odpravila napitnino

Pariz, 4. jun. — Nižja francoska zbornica je včeraj sprejela zakon, ki odpravi napitnino v Franciji. Napitnina, ki je stara in globoko ukoreninjena navada na Francoskem, je v zakonu označena kot "ponižujoča za delavca, ki ga manj odločajo je kot določena plača". Lastniki pariških hotelov so ta predlog zelo pobijali.

Zavarovalniški agentje v uniji

Prva unija ustanovljena v Toledu

Toledo, O. — (FP) — Unija zavarovalniških agentov, prva te vrste, je bila ustanovljena v tem mestu. Že na prvem sestanku, ki je bil sklican v nekem tukajšnjem hotelu, je več kot sto agentov stopilo v unijo. Izvoljeni so bili začetni uradniki in unija je že vprašala za čarter pri Ameriški delavski federaciji.

Stvar je zares resna. Člani govorijo že o ustanovitvi mednarodne unije, ki naj bi potegnili vse agente v svoj krog. Zavarovalniški agentje imajo poslovne zveze z zavarovalnicami, ki so po večini delavci in lahko vidijo in ališijo, kaj organizacija lahko stori za svoje člane, kadar gre v boj za zvišanje mezd in izboljšanje delovnih pogojev. Spoznali so, da ni nobene razlike med njimi in onimi, ki si z rokami služijo kruh. Organizacija je potrebna vsem v boju z delodajalci.

Pogon gibanju, da se organizirajo zavarovalniški agentje, so dale unije pisarniških delavcev in druge, med temi unija filmskih operatorjev. Slednji prejemajo precej visoko plačo, ker imajo močno unijo. Voditelji unije zavarovalniških agentov so že sestavili program svojih zahtev, katerega bodo predložili delodajalcem v sprejetje. Program med drugim zahteva priznanje unije in zvišanje plače.

Governer noče posegati v lesno stavko

Izgredi v stavki lesnih delavcev v Michiganu

Newberry, Mich., 4. jun. — Governer Frank Murphy je odklonil apel tukajšnjega šerifa Ernesta Shawa, naj pošlje državne milicije, ki naj bi pomagali vzdrževati red in mir v zvezi s stavko lesnih delavcev, ki jo je oklicala unija Timber & Sawmill Workers proti Newberry Lumber & Chemical Co. Stavka je izbruhnila 24. maja, ko je kompanija odklonila zahteve glede zvišanja minimalne plače na 55 centov na uro.

Serif je naslovil apel governerju po včerajšnjih izgredih pred tovarno te kompanije, v kateri je bil neki stavekar ubit in več drugih ranjenih. Bitke se je udeležilo okrog tisoč ljudi. Sledila je, ker se delavci, ki so ostali na delu, niso hoteli pridružiti stavkarjem.

Governer Murphy je dejal, da državna policija ni potrebna za vzdrževanje miru in reda. Serifova oborožena sila je dovolj močna in lahko napravi mir, če hoče.

Detroit, Mich., 5. jun. — Sedež stavka v tovarni Chrysler Motor Co. je ustavila obrat, a je bila kmalu poravnana. Okrog 12,000 delavcev je bilo prizadetih v tej stavki, ki je izbruhnila, ko je kompanija ignorirala pritožbe unije glede zapostavljanja organiziranih delavcev.

Stavka je bila oklicana tudi v treh tovarniških departementih Packard Motor Car Co., ko je družba odklonila priznanje sistematiziranih zaupnikov v teh departementih. Kompanija se je podala stavkarjem, nakar je bila stavka, v kateri je bilo prizadetih okrog 3000 delavcev, preklicana.

Nov program demokratskih socialistov

Grupacija delavskih grup v enotni fronti

Pittsburgh, Pa. — (FP) — Socialdemokratska federacija, ki jo tvorijo bivši člani demokratskega krila socialistične stranke, je zavzela bolj definitivno formo politične organizacije na svoji konferenci v Pittsburghu. Sprejela je program, ki obeta biti jedro močnega delavskega političnega gibanja v tej deželi, v katerem se bodo strnile vse delavske, progresivne in farmerske grupe, ki niso zadovoljne z demokratsko in republikansko stranko. Konferenca se je udeležili vodilni reprezentantje federacije iz raznih krajev Amerike. Jasper McLevy, socialistični župan v Bridgeportu, Conn., je bil izvoljen za predsednika federacije na pittsburski konferenci.

Člani federacije v raznih državah so bili instruirani, naj podpirajo kandidate delavskih strank v državah, kjer te obstajajo, kot neodvisne politične grupe. To bo omogočilo članom federacije v New Yorku podpiranje župana La Guardia, če bo nominiran za županskega kandidata na listi Ameriške delavske stranke.

Konferenca je apelirala na Ameriško delavsko federacijo in Odbor za industrijsko organizacijo, naj končata civilno vojno, da se ustavi cepljenje sit organizirane delavstva. Dalje se je izrekala za enotno delavsko politično fronto, v kateri naj bi bile vse progresivne in radikalne grupe, ne pa komunisti. Sprejela je resolucijo glede podpiranja španske ljudske vlade in izrekla svoje stališče glede številnih drugih problemov.

VELIČASTEN POGREB POLICIJSKIH ŽRTEV

Vodja organizatorične kampanje ožigosal policijo

NADALJNI STAVKAR UMRL

CHICAGO, 6. jun. — Čikaška delavska federacija je danes izklicala 27 unijskih okrog 20,000 članov, ki so v zvezi s CIO. Čikaški župan Kelly je odredil, da morajo stavkarski, ki stanujejo v tovarni Republic Steel v So. Chicagu, izprazniti tovarno, ker bivanje v tovarni je proti zdravstvenim zakonom. Vodstvo tovarne se upira temu odloku.

Chicago, 5. jun. — Več tisoč jeklarskih delavcev se je udeležilo pogreba treh stavkarjev, ki so bili ubiti, ko je policija napadla grupo stavkarjev pred tovarno Republic Steel Corp. na spominski dan. Trupla treh žrtv so ležala na odru v dvorani na 9233 Houston ave. Črne zastave in trakovi so pokrivali dvorano, ki je bila natrpana do zadnjega kotička, zunaj pa so stali tisoči in poslušali govore, ki so bili oddajani po zvočnikih. Policija se je poskrila; niti enega policajca ni bilo v bližini.

Van A. Bittner, direktor organizatorične kampanje CIO med jeklari v čikaškem distriktu, je bil glavni govornik. "Ti morate biti umrli, da bi živel unionizem," je rekel Bittner. "Vsi se moramo boriti in štrikovati tudi naša življenja, da izboljšamo pravice, katere nam moremo odrekajo. Možje, žene in otroci stradajo in štrivajo svoja življenja za delavska načela, toda boj za unionizem se mora nadaljevati ne glede na žrtve. Čini čikaške policijske drhali nas bodo upognili. Jaz se nisem izgubil vere v Ameriko. Policija, ki so streljali na neoborožene stavkarje, so tipični ameriški gangsterji. Kaj so ti možje, ki ležijo na odru, zakrivil, da jih je policija postrelila? Udeležili so se le pohoda pred tovarno jeklarske korporacije, da pokažejo, kaj unionizem pomeni. Na njihovi poti so jih ustavili čikaški policaji v službi te korporacije in sledil je masakr."

Drugi govornik je bil William B. Walmire, pastor metodistične cerkve. "Te delavce so ubili možje, ki pravijo, da je njihova dolžnost vzdrževanje reda in miru," je rekel Walmire. "Povem vam, da vlada, ki bo ljudska vlada, ni več daleč. Žrtve policijske brutalnosti, ki so pred nami, so banalne o bratstvu, o novem svetu, v katerem bodo ljudje živeli srečno in zadovoljno."

Delavci, za katerimi so se vršile pogrebne svečanosti, so bili Joseph Rotmund, Alfred Causey in Samuel Popović. Sedma žrtev, ki je podlegla poškodbam zadnji četrtak, je bil Hilding Anderson, jeklarski delavec, uposlen pri Carnegie-Illinois Steel Co. Ta kompanija ni prizadeta v stavki in Anderson je bil obstreljen, ko je prišel na pozorišče kot opazovalec.

Youngstown, O., 5. jun. — Stavkarski v tovarni Republic Steel Corp. v Warrenu in Nilesu so lačni, ker ne morejo dobiti živila. Poštne avtoritete ne dovoljujejo pošiljanja živila stavkarskom po pošti, letala, katere je korporacija najela za dovažanje živila, pa si ne upajo v bližino tovarne. Dve letali sta zadnji sredo treščila na tla, ko sta se piloti ustrašila krogel, ki so prifrčale v bližini. Uradniki korporacije trdijo, da stavkarji streljajo na letala. V Warrenu je bil obstreljen stavkar Steve John, ko je skušal preprečiti grupno stavkarsko vstop v tovarno jeklarske korporacije.

Lewisova organizacija CIO je

Dalje na 3. strani

Avstrijska policija odkrila zaroto

Veliko število nacijskih aretiranih

Dunaj, 5. jun. — Uradna vest se glasi, da je avstrijska policija odkrila zaroto proti življenju kancelarja Kurta von Schuschnigg. Preiskava, ki se je pričela v zadnjem septembru, ko je peklenški stroj eksploziv na dunajskem kolodvoru v momentu, ko se je hotel kancelar Schuschnigg odpeljati z vlakom, je bila pravkar zaključena.

Poročilo dalje pravi, da so bili vsi voditelji zarotniškega kroga, pristajali Hitlerjevega režima, aretirani. Prišli bodo pred sodišče prihodnji teden in takrat bodo predloženi detajli zarote.

Načrt je bil, da se izvrši napad na kancelarja, ko je obiskal grob svoje žene pred nekaj meseci, a je izpodletel, ker je bil Schuschnigg močno zastražen. Dalje so nameravali zarotniki vreči več požigalnih bomb iz zraka na kancelarjev urad na Dunaju, a se je tudi ta načrt izjalovil.

Policija je zasegla dokumente po izvršenih aretacijah članov zarotniškega kroga. Ti dokumenti — pravi policija — kažejo, da grupa zarotnikov ni imela sposobnih voditeljev in zato so se njihovi načrti glede umora kancelarja izjalovili.

Japonska vladna kriza je končana

Knez Konoa novi ministri predsednik

Tokio, 5. jun. — Knez Fumino Kono je nasledil kot ministarski predsednik vlado bivšega premierja Hajašija, voditelja militaristične klike, ki se je hotel obrzati na krmilu kljub velikemu porazu pri nedavnih parlamentarnih volitvah. Hajaši je bil prisiljen podati ostavko zaradi močnega pritiska s strani opozicijskih političnih strank, ki so zmagale pri volitvah in dobile večino sedežev v parlamentu. Zunanji minister v novi vladi je bivši premier Koki Hirota. Njegovo imenovanje na to pozicijo so pozdravile vse politične stranke. Ko je bil ministarski predsednik, je izjavil "da se Japonska ne bo zapletla v nobeno vojno, dokler bom jaz na vladnem krmilu." Zunanji minister v prejšnji vladi je bil Naotake Sato, zagovornik politike železne pesti proti Kitajski, ki se upira japonskemu imperializmu.

Laborit spravi angleškega premierja v zadrego

London, 5. jun. — John McGovern, član laboritske grupe v parlamentu, je spravi Neville Chamberlaina, novega angleškega premierja, v silno zagato, ko ga je vprašal, ali je njegova vlada poslala čestitke Windsorskemu vojvodu, bivšemu kralju Edwardu, ko se je poročil z bivšo Američanko Wallis Warfieldovo. Chamberlain je grdo pogledal laborita, toda na njegovo vprašanje ni odgovoril.

Ameriški državljani obglavljeni v Nemčiji

Berlin, 4. jun. — Helmuth Hirsch, 21-letni judovski fant, rojen v Nemčiji, toda tehnično ameriški državljani, je bil včeraj obglavljen po tajni obravnavi, pri kateri je bil pokriviljen, da je "pripravljal veleizdajstvo v zvezi s kršenjem zakona glede nevarnih eksplozivov". Menda je bil obtožen, da je snoval atentat na Hitlerja. Ameriški poslanik je hotel Hirschu rešiti življenje, a brez uspeha.

TEKSTILNA INDUSTRIJA PREHAJA POD OKRILJE CIO

Lewis in Hillman govorila v tekstilnem centru

100,000 DELAVCEV ŽE ORGANIZIRANIH

Lawrence, Mass. — (FP) — Največja novost zadnjih dni v tem mestu, ki je tekstilni center Nove Anglije, je bil velik shod CIO za organiziranje tekstilnih tovarn. Udeležilo se ga je 18,000 delavcev, ki so prišli poslušati J. L. Lewisa in Sidneyja Hillmana, ki sta bila glavna privlačnost. Shoda se je udeležilo več tisoč delavcev tudi iz drugih mest Nove Anglije.

To mesto je bilo že večkrat pozorišče krvavih delavskih bojev. Dominira ga American Woolens Co., ki zavzema slično mesto v tekstilni industriji kakor General Motors v avtomobilski. Tudi proti uniji se bori na slični način kakor se je General Motors do zadnjega časa.

Lewis in Hillman sta prišla v tekstilni center, da podereta steno boječnosti in opogumita delavce, da se pridružio tekstilni uniji, ki je potencialno največja delavska unija v Ameriki. V tej in sorodnih industrijah namreč dela okrog poldrug milijon delavcev. Odkar je v teku kampanja pod Hillmanovim vodstvom, je bilo že organiziranih 100,000 delavcev, za katere so bile podpisane kolektivne pogodbe.

Organizatorični odbor je prvotno nameraval razposlati Lewis in Hillmanov govor po radijskem omrežju Colonial, ki pokriva Novo Anglijo. Družba je bila pripravljena to storiti le pod pogojem, da pred vsakim in po vsakem govoru naznati, da je proti CIO in proti sedemdesetkam. Unija je to seveda odklonila in naglo dobila druge postaje. Proti tej antidelavski politiki omenjenega omrežja bo CIO vložil pritožbo pri zvezni radiokomisiji.

Kljub temu, da je bila organizirana velika sabotažna kampanja proti shodu s strani časopisja in podjetnikov, je prišla skupaj velika masa delavcev, ki so delali velike ovacije govornikom. Oba sta jih urgirala, naj se organizirajo, ker to je edina garancija, da se bodo v bodoče izognili takšni mizeriji, skozi kakršno so šli v krizi skozi zadnjih osem let. Oba sta rekla, da kampanja ne bo prej končana v tej industriji, dokler ne bo zadnji tovarnar podpisal kolektivne pogodbe.

Posledice shoda so se pokazale v tem mestu takoj drugi dan, ko so delavci pričeli v večjem številu prihajati v urad CIO in pristopili v unijo. Otrlesi so se bojazni, katero so prej očitno kazali.

Unija strojnikov se odcepila od ADF

New York, 5. jun. — Krajnava unija Zveze strojnikov, ki ima več kot 15,000 članov, se je odcepila od Ameriške delavske federacije in priključila k Lewisovemu odboru CIO. Postala bo del organizacije United Electrical & Radio Workers, katere glavni stapi je v New Yorku. Člani unije so se izrekli za odcepitev od ADF pri splošnem glasovanju.

Kanadčani odhajajo v Španijo

Montreal, Que., Kanada. — Nadaljnja skupina prostovoljcev je odrinila v Španijo, kjer se bo borila na strani ljudske milice proti fašističnim upornikom. Kanadski brigada v Španiji šteje že zdaj več kot petsto moč.

11. podpredsedniku, pomožnemu tajniku, blagajni-

je kot določeno v pravilih in zavarovanin certifikatu. _____

Dep. _____

11. podpredsedniku, pomožnemu tajniku, blagajni-

F. M. DOSTOJEVSKIJ:

Bratje Karamazovi

Roman v štirih delih s epilogom—Poslovenil Vladimir Levstik

Aljoša se je jel braniti likerja.

"Ne vendar, prinese ga, če ne zate, pa za nas," je sijal Fjodor Pavlovič. "A postoj, ali si že obedoval ali nisi?"

"Obedoval sem," je rekel Aljoša, čeprav je bil v resnici anedel samo kos kruha in izpil kozarec kvasa v igumanovi kuhinji. "A požirek tople kave bom rad popil."

"Drago! Dečko! Kavico bo pil. Ali je ne bi pogreli? Toda ne, saj je še vroča. Imenitna kava je, smerdjakovska. Za kavo in za kolačke je moj Smerdjakov umetnik in za juho tudi, bogme da. Pridi kedaj na juho, sporoči mi preje ... A stoj, stoj, saj sem ti preje naročil, da se še danes povsem preseli, z žimnico in blazini vred? Ali si privlekel žimnico? He-he-he!"

"Ne, nisem je prinesel," se je nasmehnil tudi Aljoša.

"A, ustrašil si se, jeli, vendarle si se zdajle nekoliko ustrašil? Oh, golobček ti moj, kako bi mogel razžaliti tebe! Poslušaj, Ivan, ne morem ga videti, kadar mi takole gleda v oči in se smeje, ne morem. Ves život se mi jame tresti od smeha in veselja nad njim, tako rad ga imam! Aljoška, daj, da ti dam svoj očetovski blagoslov."

Aljoša je vstal, toda Fjodor Pavlovič se je med tem premislil. "Ne, ne, zdaj te samo prekrizam, takole, kar sedi. Nu, zdaj boš imel zabavo, in baš o svojem predmetu. Smejal se boš. Balaamova oslica nam je izpregovorila in kako govori, kako govori!"

Izkazalo se je, da je bil Balaamova oslica lahek Smerdjakov. Mlad človek je še bil, komaj štiri in dvajset let, a strašno odličen in molčečen. Ne da bi bil plačljiv ali da bi se bil česa aramoval, narobe, z značajem je bil celo prevzet in držal se je, kakor da vse prezira. Toda evro, prav tu si ne morem kaj, da ne bi izpregovoril o njem vsaj dveh besed. Vzgojila sta ga bila Marfa Ignatjevna in Grigorij Vasiljevič, toda deček je "brez vsake hvalečnosti," kakor se je izražal o njem Grigorij, odrasel kot divjaček in gledal na svet iz kota. V avo-jih otroških letih je zelo rad obelal mačke in jih potem slovesno pokopal. V ta namen se je ogrinjal z rjuho, ki mu je nadomeščala svedeniški plašč, ter pel in mahal s kako stvarjo nad mrtvo mačko, kakor bi vihnil kadilnico. Vse to je delal na tihem, z največjo skrivnostjo. Grigorij ga je nekoč zasledil pri tem poslu in ga temeljito kaznoval s žibo. Deček se je potuhnil v kot ter skilil iz njega skoro teden dni. "Ne mara naju ta izvržek," je rekel Grigorij Marfi Ignatjevni, "prav nikogar ne mara. Ali si ti vobče človek?" se je zdajci naravnost obrnil k Smerdjakovu; "saj nisi človek, iz mlake v kopalnici si se rodil, vidiš takšen si ... Smerdjakov mi, kakor se je kasneje pokazalo, nikoli ni mogel odpustiti teh besed. Grigorij ga je naučil čitanja in pisanja, in ko mu je minulo dvanajst let, ga je jel učiti Zgodbe svetega pisma. Toda stvar se je takoj izjalovila. Nekoč — bilo je menda že pri drugi ali tretji uri — se je deček zdajci namuznil.

"Kaj ti je?" je vprašal Grigorij in ga grozeče pogledal izpod nočnikov.

"Nič. Svet je ustvaril Gospod Bog prvi dan, solnce, mesec in zvezde pa četrti dan. Od kod je pa prvi dan sijala luč?"

Grigorij je odrevel. Deček je porogljivo gledal učitelja. Kar nekaj ošabnega je bilo v njegovih očeh. Grigorij se ni mogel premagati. "Od tegale!" je kričnil in besno udaril

učenca po licu. Deček je brez besede prenesel zaušnico, a nato se je spet za nekaj dni potuhnil v kot. Kakor nalašč je naneslo tako, da se je čez nekaj dni prvič v življenju pokazala pri njem božjast, ki ga potlej vse življenje ni več ostavila. Ko je Fjodor Pavlovič to zvedel, je zdajci nekako izpremenil svoj pogled na dečka. Preje je nekam ravnodušno gledal nanj, čeprav ga ni nikoli zmerjal in mu je vselej dal kopečko, kadar ga je kje srečal. V blagodušnem razpoloženju je časih poslal dečka z mize kako sladkarijo. Zdal pa, ko je zvedel o njegovi bolezni, je jel odločno skrbeti zanj, poklical je zdravnika in ga pričel lečiti, toda izkazalo se je, da je ozdravljenje nemogoče. Božjast ga je napadala v neenakih presledkih, povprečno po enkrat na mesec. Tudi napadi so bili neenako močni, časih lahki, časih pa jako hudi. Fjodor Pavlovič je najstrože prepovedal Grigoriju telesno kaznovanje dečka in ga je jel spuščati k sebi na vrt. Takisto mu je do nadaljnjega prepovedal, da bi ga česar koli učil. Toda nekega dne, ko je bilo dečku že petnajst let, je Fjodor Pavlovič opazil, da se potika okoli omare s knjigami in skelil ateklo čita naslovo. Fjodor Pavlovič je imel dočak mnogo knjig, več ko dve sto zvezdov, toda njega samega ni nikoli nihče videl s knjigo v roki. Tako je dal Smerdjakovu ključ omare: "Nu, pa čitaj, knjižničar boš, namestu da bi postopal po dvorišču; le sedi in čitaj. Vidiš, tole čitaj." Tako govore mu je dal iz omare "Večere na pristani pri Dikanjki".

Mali je prečital knjigo, pa ni bil zadovoljen z njo; niti enkrat se ni nasmehnil — narobe, obraz mu je bil mrk, ko je končal.

"Kako? Ali ni smešno?" ga je vprašal Fjodor Pavlovič.

Smerdjakov je molčal.

"Odgovori, bedak."

"Vse to je napisano o takem, kar ni res," je muzaje se zamrmral Smerdjakov.

"Nu, pa hodi k vragu, ti lakejska duša. Stoj, evo ti "Obče zgodovine" Smaragdova, tu je vse sama resnica, čitaj to."

Toda Smerdjakov ni prečital iz Smaragdova niti desetih strani, predolgočasno se mu je zdelo. Tako se je omara s knjigami spet zaprla. Kmalu potem sta Marfa in Grigorij povedala Fjodoru Pavloviču, da se je pri Smerdjakovu nenadoma pojavila strahovita studijnost: sedi vam pri juhi, vzame žlico in išče, išče po juhi, nagiblje se, ogleduje, zajame s žlico in jo vzdigne k luči.

"Šeurek, ka-li?" je časih vprašal Grigorij.

"Nemara da je muha," je pripomnila Marfa. Snagoljubni mladenič ni nikoli odgovoril, a s kruhom, mesom in vsami ostali jedmi je bilo prav tako: katerikoli je nabodel košček in ga dvignil k luči, ogledoval ga kakor skozi mikroskop, okleval dolgo časa in se napole odločil, da ga je ponesel v usta. "Vidiš, kak gospodič je postal," je godrnjal Grigorij, gledaje nanj. Ko je Fjodor Pavlovič slišal o Smerdjakovu novi lastnosti, je takoj sklenil, da mora postati kuhar, in ga je dal v Moskvo učiti. V uku je ostal nekaj let in vrnil se je s povsem izpremenjeno vnajstjo. Bilo je, kakor da se je mahoma nenavadno postal, kar nesorazmerno s svojimi leti: s svojo zgrbančeno, porumenelo kožo je bil podoben skobcu. V npravnstvenem pogledu pa se je vrnil skoro čisto tak, kakršen je bil pred odhodom v Moskvo: še vedno je bil prav tako odličen in ni čutil niti najmanjše potrebe po kakršnikoli družbi.

(Dalje prihodnjič.)

grude v mesto, morda v kak industrijski center, da postane delavec ali v inozemstvo. Kmet najemnik (kolon) ne more postati, ker kolonizirajo v naših krajih samo italijanske kolone. Ta način proletariizacije našega prebivalstva kmetske gotovo ne predstavlja osvoboditev, ampak gospodarsko in nacionalno zaustajenje itega.

Enake gospodarske prilike preživlja tudi italijanski kolon. Ta je sicer navajen na svojo usodo od pamtveka, ker ni bil nikdar samovolj, samo da se njegova usoda ni pod sedanjim režimom nič zboljšala, ampak raje poslabšala. Pred svetovno vojno je vsaj plačeval manj davkov in življenjske potrebe, ampak danes je vse drugače in če čitamo poročila zadnjih dni, cen živovom rastejo in fašistični sindikati, ki imajo nalogo nadzirati cene, niso v stanu zadrževati porast istih vzlic vsem drakonim odredbam, ki so jim na razpolago. Ne sme se soditi položaj neke dežele po lepo asfaltiranih cestah. Vprašanje agrarne reforme je danes v Italiji pereča vprašanje, ki vzlic vsem obljubam, ki so bile dane masam poljedelskih delavcev, od danes ni bilo načeto, ako izvzamemo izsušitev močvirij. Tu so res nastanili precej kolonov, toda kje so še milijoni kolonov, ki čakajo razdelitve razsežnih latifundij v celi Italiji? O tem se čuje le tu pa tam kaka beseda. Načelni spor, ki obstoja v fašistični stranki, je spor kmetkega delavstva proti interesom veleposestnikov in v tem sporu zmaga, kakor je pri avtoritativnih režimih razumljivo, vedno latifundisti, ker ti so skupaj z velikim kapitalom in veleindustrijo finančni fašistovski ga podjetja od njegovega postanka sem in brez teh ne bi se mogel fašizem zasnovati. Saj so bili njihovi interesi, katere so zastopali vodje fašizma. Imeli so lepe besede, lepe obljube za mallega človeka.

Kritika autarkične gospodarske politike z lahkoto dokaže, da pri fašistovskih režimih gre le za tem, da se breme stroškov socializacije gverča na srednje in nižje sloje, kot je že od nekdaj, dočim veleobrtni (financ, industriji, zemljišč itd.), financirajo fašistični režimi v Evropi, uživajo nemoteno plodnostno obrestovanje svojih naložb. Je to le delna gospodarska osvoboditev, ki jo je izvršila finančna uprava v Italiji s tem, da je odvzela iz žepov svojih državljanov 120 milijard lir in jih naložila v lepo asfaltirane ceste, ki sicer neovrgljivo prinesejo svoje koristi, toda za osvoboditev kmeta, za rešitev agrarne vprašanja, ki je v Italiji tako pereča, bo treba večkrat po 120 milijard.—X. Y.

Veliki obsejni kompleks gozdov prepovedani za privatno uporabo Postojna, maja 1937. — Značna lesna trdnica Selapsa v Postojni je morala ustaviti obrt na svoji žagi, ker so vojaške oblasti zakoličile velik kompleks njene gozda ob meji. V ta kompleks nima dostopa noben civilist več in jasno je, da jih družba ne more izkoriščati. Zato je morala ustaviti obratovanje svoje žage v Postojni in si je oskrbevala novo v St. Petru na Krasu. Ker ima lesna industrija v Italiji danes najboljšo konjunkturo, so vsa lesna podjetja v polnem obratu. Posebno so izpostavljeni eksploataciji gozdni kompleksi v obmejnem pasu okrog Javornika in Snežnika. Ker je pa tu nepretrgana vrsta vojaških utrd, so nekateri predeli za eksploatacijo

popolnoma odpadli in ravno zaradi tega tudi gozdni kompleksi trdnice Selapsa, ki ležijo ob meji. Zgleda tudi, da bodo tu letos nadaljevali z utrjevanjem v velikem obsegu.

Vesela zgodba v tovarni Fiat

Pred kratkim je neki fašistični minister obiskal tovarno avtomobilov Fiat. Pokazali so mu vse oddelke. Pred odhodom mu je ravnatelj hotel pokloniti lep avtomobil najnovejšega vzorca. Minister pa je dar odklonil, češ, da fašisti darov ne sprejemajo, pač pa da bi rad kupil avtomobil in je vprašal tudi za ceno. Ravnatelj mu je odgovoril, da velja avtomobil 1 liru. Minister je brskal po žepih in končno izvel denar za dve liri in ga izročil ravnatelju. Ravnatelj je tudi brskal po žepih in končno izjavil, da žal nima 1 lire, da bi mu vrnil ostanek. Minister je nato izjavil:

"Saj tudi ni treba, pošljite mi na dom dva taka avtomobila."

Novo italijansko lesno podjetje v naših krajih

St. Peter na Krasu, maja 1937. — V Koritniški pri Knežaku so že pred časom pričeli s pripravi za gradnjo nove parne žage. Neka družba iz notranjosti Italije bo tu pričela z obratovanjem lesne trgovine, kot zgleda v velikem obsegu. To bo na Pivki druga parna žaga z večjim obratom.

V sosednjem Baču obstoja stara in znana domača Urbančičeva lesna industrija. Pivčani so vsekar tega novega podjetja veseli, ker pričakujejo, da bo zaposlilo tudi večje število delavcev. Toda vprašanje je, če ne bodo gospodarji pripeljali s seboj delavce iz Italije, kot je to v navadi. Tako bo prišel v poštev le njihov les v gozdovih, ki pa so se po vojni že občutno razredčili in skrtčili. Spodnja Pivka je nerodovitna, brez polj, njiv in tudi brez sadja. Ljudje se največ preživljajo z delom v gozdu, z izvažanjem lesa in pa s prodajo lastnega lesa iz gozdov. Prejšnja leta so se izseljevali in šli so k kruhom večina v dežele čez morje. Danes jim je ta pot zaprta, zato vlada to velika beda. Vas Koritnice leži tik ob obmejnem gozdu in je seveda brez psakega prometa. Morda bo novoustanovljeno lesno podjetje prineslo malo življenja v kraj, največ upanja pa leži seveda na zaslužku.

Nadaljnjim 212 Slovincem na Tržaškem se je spreminil priimek

Italijanski uradni list "Gazzetta ufficiale" šte. 98 od 28. aprila 1937 je objavila 19 dekretov tržaškega prefekta, s katerim se je proti njihovi volji in pod grožnjo težke denarne kazni 139 Slovincem poitalijanič priimek. Isti list je v svoji številki 106 od 8. maja objavil še nadaljnjih 36 dekretov, s katerimi je tržaški prefekt izpremenil priimek 73 Slovincem. Celotno je samo tržaški prefekt v času od 28. aprila do 8. maja letošnjega leta poitalijaničil 212 Slovincem priimek.

Kdo je bolje spal

Gošt je prišel jutraj iz svoje sobe, in gostilničar ga je vprašal:

"Dobro jutro, gospod, kako ste pa spali?"

"Zelo slabo, a vendar bolje, kakor vaše stenice. Verjemite mi, da vso noč niso moge zatiniti oči!"

— Kdaj pa so prav tu uradne ure?

— Uradne ure so vedno. Samo uradnikov marsikdaj ni.

Delavci pri Jones & Laughlin Steel Corp. glasujejo o rešitvi pri kolektivnih pogajanjih.

Stari zlati časi

Voditelj v muzeju: "Tale voz, gospoda, je že iz stare Troje. Njegova vrednost, gospoda, se ceni na 50 tisoč dolarjev!"

Neka ženska izmed množice se oglasi: "Ni mogoče! Toliko je stal takrat navaden brek?"

Diagnoza

"Nobene bolezni ne morem doznati pri vas. Edini vzrok, da se slabo počutite, je to, ker mnogo pijete."

"In kako se ta bolezen imenuje latinsko, gospod doktor? Veste — za mojo ženo!"

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 19. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta prišteje eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnini. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlana \$0.50 eno letno naročnino. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.50 tednik, se jim to prišteje k naročnini. Torej sedaj ni vroka, niti je list predrag za člana S.N.P.J. List Prosveta je vsa letnika gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Če lista Prosveta je:

Za Zdrnič, državo in Kanado \$0.50	Za Cincro in Chicago je...
1 tednik in..... 4.50	1 tednik in.....
2 tednika in..... 2.50	2 tednika in.....
3 tednika in..... 2.50	3 tednika in.....
4 tednika in..... 1.50	4 tednika in.....
5 tednikov in..... nič	5 tednikov in.....
	Za Evropo je..... \$0.50

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vrsto denarja ali Money Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina.

Pejšanilo: Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član S.N.P.J., ali če se preseli proč od družine in bo zahvalil sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako določen, naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista in obenem doplačati dotično vrsto lista Prosveta. Ako tega se ne stori, tedaj mora upravništvo snižati datum za to vrsto naročnin.

PROSVETA, S.N.P.J., 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vrsto 2.....

1) Ime.....Čl. družine št.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od slednjih članov moje družine:

2).....Čl. družine št.....

3).....Čl. družine št.....

4).....Čl. družine št.....

5).....Čl. družine št.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

TISKARNA S.N.P.J.

SPREJEMA VSA

v tiskarsko obrt spadajoča dela

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, knjižice, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvaškem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugo.

VOĐSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S.N.P.J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI

Vsa pojasnila daje vodstvo tiskarne Cene zmerno, unijako delo prve vrste

Pišite po informacije na naslov:

S.N.P.J. PRINTERY

2657-59 SO. LAWNDALE AVENUE

Telefon Rockwell 4904 CHICAGO, ILL.

Tam se dobe na željo tudi vse vrste tiskanih

Vesti s Primorskega

ŠTEVILNE ARETACIJE PROTIFAŠISTOV

Po novem podaljšanju delovanja Specialnega tribunala

Fašistično posebno sodišče, o katerem nismo že dolgo časa poročali, deluje dalje in sodi "sovražniške režima in nasprotnike notranjega položaja." Kakor je znano, je bila funkcija posebne sodišča 31. decembra podaljšana zopet za pet let. V svojih zadnjih zasedanjih je sodilo predvsem razne skupine antifašistov, od katerih naj navedemo le glavne: Od grupe 21 antifašistov, ki je bila obdolžena rovarjenja proti varnosti režima, je dobil Attilio Tonini iz Bologne 20 let ječe, Albert Toricini, roj. v Pratu 1906, pa 21 let. V grupi 12 antifašistov, ki so bili sojeni, je mlad delavec Fabiani Mario iz Empoli, dobil 2 let ječe, ravnatko advokat Paolo Fasano.

V zadnjem času so bile izvršene številne aretacije, in kakor poročajo, bodo vsi aretati prišli pred posebno sodišče v Rimu. Med drugimi so aretirali v Trstu 12 študentov iz tehniškega inštituta "Carlo Cattaneo". Dalje so

aretirali v marcu v Pratu 60 delavcev, ki so obdolženi propagande v prilog republikanske Spanije. Baje so jih zajeli v nekem lokalu, kjer so poslušali radijski prenos iz Barcelone. Radi tega delikta je bilo aretiranih v Firencah 8 ljudi. Osem ljudi so aretirali v Genovi, ker so se hoteli vtihotapiti na ladjo, da bodo šli v Španijo kot prostovoljci. Zlasti številne so bile aretacije v mestu Bari. V Milanu so pa aretirali 25 mladih umetnikov, slikarjev, češ da so antifašistično razpoloženi. Med njimi so slikarji Birolli, Mucchi, Sassu in kipar Manzu. Vsi spadajo med najbolj znane umetnike v Milanu, ter predstavljajo moderno smer v umetnosti.

POLOŽAJ NAŠEGA KMETA V JULJSKI KRAJINI

Z ozirom na gospodarski položaj Italije

Češki veleindustrijalec Bata podaja vtise iz svojega trgovskega potovanja po Italiji in pravi, da je vedno prerokoval polom fašističnega gospodarstva, leto za letom je znala italijanska vlada najti kritje za svoj bilančni pri-

manjklaj, da celo viro za svoje abesinsko podvzetje, za lepo urejene ceste, asfaltirane po celi državi. Gospodarska osvoboditev je stala Italijo 100 milijard lir. Nočem oporekati nekaterim njegovim trditvam, ker so resnične in je pri avtoritativnem gospodarstvu lažje doseči vidnih uspehov kot pri onem na demokratični podlagi, kjer je treba za vsako postavko odobritev parlamenta. Ne more se pa govoriti o gospodarski osvoboditvi Italije, tu smo še daleč. S 100 milijardami danes je najmanj 120 milijard — notranjega dolga — ni še rešen večji del gospodarskih nalog, ki si jih je nadel fašizem.

Omeniti moram v prvi vrsti agrarno vprašanje. Tu si poglejmo gospodarsko stanje naših rokov dol, ko so bili pred svetovno vojno neodvisni posestniki, ki so svoje pridelke primerno prodajali, da so lahko živeli od svojih zemljišč. Danes imamo tu samo zadolžene kmete, ki ne morejo izhajati z dohodki, ki jim jih daje zemlja in lezejo v dolg, dokler jim ne prodajo domačijo. Naš kmet — po čigavi krivdi se to vrši, je drugo vprašanje, ki bi me zavedlo na politično plat — se danes blizu svoji proletariizaciji. Dolgovi ga tarejo in dražbe so na dnevnem redu, poslednji čas že radi zastankov davkov. Seliti se mora z rodne

Benjamin Cardoso (levo) in Hughes, člana vrhovnega sodišča.